

IPS

De hort op:
waterpret op
dak van Nemo

4

Zomerserie:
hut in de stad

5

kind

414 plekken
om te spelen

Amsterdam telt meer dan duizend speeltuinen. Maar waar ze liggen en wat er te doen is, was nergens te vinden. Totdat Becky Russell besloot de speeltuinen in kaart te brengen in *Play! Amsterdam*.

NIENKE OOSTERBAAN

Nooit meer op zoek naar een speeltuin

Nee, echt iets speciaals met speeltuinen heeft ze niet. Al vindt Becky Russell het wel heel belangrijk dat kinderen buiten spelen. En ze vindt ook dat alle Amsterdamse ouders toegang moeten hebben tot de, in haar ogen, zeer waardevolle informatie over speeltuinen in de stad.

Maar dat was niet de aanleiding voor het boek *Play! Amsterdam*. Russell: "Het is eigenlijk een uit de hand gelopen vakantieplan. In de zomer van 2008 bedachten we met onze kinderen om naar alle speeltuinen van de stad te gaan. Ik ging ervan uit dat daar wel een lijst van zou zijn. Maar toen ik daarnaar vroeg bij de stadsdelen, reageerden ze vooral heel verbaasd, soms zelfs achterdochtig. Bij slechts twee stadsdelen kreeg ik een soort overzicht. Al moest ik daar in Oud-West wel zelf een dikke map voor doorspitten."

Bij gebrek aan informatie besloot Russell zelf maar op speeltuinenjacht te gaan. "In het begin fietsten we kriskras door de hele stad. Totdat we door de Vinkenstraat kwamen. We wonen daar om de hoek, maar nu pas zag ik dat hier ook een speeltuin was. Ineens besepte ik dat de stad heel veel van dit soort geheime speelplekken heeft. Plekken die je niet ziet, hoewel ze er wel gewoon zijn."

Dat besef was voor Russell een omslagpunt. Ze vond het te gek voor woorden dat al die speelplekken nergens geregistreerd staan. Het spontane vakantieplan veranderde daarmee in een veel serieuzer project. Met als consequentie dat haar kinderen niet meer altijd meegingen. "Kinderen hebben de verwachting de eigenschap in elke speeltuin te willen spelen. Dat kost heel veel tijd om het tempo er een beetje in te houden, ging ik ook vaak alleen op pad. Stond ik weer in een of andere speeltuin hardop in mijn voice-recorder te vertellen hoeveel schommels en wipkippen daar waren."

Russell werkt freelance als communicatiedeskundige en vertaalsster. Tussen haar werken al e andere bedrijven door, ze is getrouwd en heeft twee jongekinderen, quarde

ze de afgelopen twee jaar naar speeltuinen. Soms ontdekte ze er een paar per week, soms wel tien per dag. Een paar keer heeft ze overwogen om met haar zelfopgelegde monnikenwerk te stoppen. "Maar dan bedacht ik hoeveel tijd er al in zat en ging ik toch weer door."

Niek Bosch, ambtenaar bij de Dienst Ruimtelijke Ordening, vindt het initiatief van Russell fantastisch. Zelf heeft ze ook een poging gedaan om alle speellocaties in de stad te traceren, maar dat bleek zo'n intensieve bezigheid dat die niet binnen haar reguliere werk te verantwoorden viel.

Op basis van de cijfers die voorhanden waren, schatte ze het aantal speelplekken in de stad vorige zomer in deze krant op 1300. Russell komt na twee jaar speuren op 'slechts' 414. Bosch: "Dat komt omdat zij alleen de speelplekken binnen de A10 ten zuiden van het IJ heeft meegenomen. Juist in de na oorlogse wijken, Westelijke Tuinsteden, Noord, Zuidoost en Buitenveldert, zijn volgens een norm speelplekken aangelegd, waardoor je op die 1300 uitkomt."

De kwaliteit van de Amsterdamse speeltuinen noemt Russell wisselend. "Wat we speeltuinsteller zijn altijd heel mooi en goed, maar je komt ook nog veel oud en troep tegen. Vooral in Zeeburg zie je veel uitgeworpen speeltoestellen onder de graffiti."

'De stad zit vol met geheime speelplekken: je ziet ze niet, hoewel ze er wel gewoon zijn'

Ook de hoeveelheid speeltuinen per stadsdeel verschilt, volgens haar vindt 't Oud-West, IJbos en Lommer en Westerpark het bijenraas de grootste speeltuinen ook veel kleine speeltoestellen op straat, waar ik trouwen naar zeden iemand heb zien spelen. Maar het aantal speelplekken is daardoor wel veel groter dan in Oud-Zuid en het Centrum."

Volgens stadsdeelgraaf Lia Kar-

Becky Russell in de Willem de Zwijgerlaan, een van haar favoriete speeltuinen. In

sten, die al jaren onderzoek doet naar kinderen in de sociale ruimte, zijn grotere speelplekken veel interessanter voor kinderen dan losse speeltoestellen. "Speeltuinen zijn belangrijk voor het spelen, de motoriek, maar ook gewoon om andere kinderen tegen te komen. Een student van mij heeft ook een onderzoekje op IJburg gedaan. Daaruit blijkt dat ouders en kinderen daar juist die grote plekken missen. Om-

ten voor ouders, gps-koordinaten, opaan getijdelijk. Het grootste deel van die informatie staat in *Play! Amsterdam*.

Niet als de onderzoekers speurtochten door de stad, is ook dit boek zonder hulp van iemand gekomen. "Ik ben wel op zoek geweest naar sponsors, maar niemand was geïnteresseerd. Dus heb ik alles zelf en zonder budget gedaan."

Ouders durfden hun vingers er ook niet aan te branden. Ze vonden de drukkosten te hoog en de afzetmarkt te klein. Russell laat de boeken daarom nu digitaal printen. In een goedkope zwart-wit- en een iets duurder kleurenversie, want ze vindt dat de informatie in het boek voor iedereen toegankelijk moet zijn. Ook voor ouders die het wat minder breed hebben.

Het voordeel van alles in eigen hand houden, vindt Russell, is dat ze het boek kan blijven updaten. Want hoe graag ze ook te werk is gezet, ze heeft nog wel wat speeltuinen gemist. "Het er veranderen ook voortdurend dingen. Ik heb het idee dat speeltuinen bij de gemeente, ondanks de crisis, een hoge prioriteit hebben." Bosch beaamt dat

dat er in de planfase te weinig ruimte gereserveerd is, kunnen deze nu niet meer verwezenlijkt worden. Er dan krijg je, net als in sommige stadsdelen, een pak van kleinere speelplekjes, die vaak minder interessant zijn."

Russell maakte van de rezezochte speeltuin een gedetailleerd overzicht de omvang, het type speeltoestellen, voorkeursleeftijd, facilitei-

twee jaar bezocht ze 414 speelplekken in Amsterdam, met en zonder haar kinderen.

FOTO JOHANNES ABELING

speelruimten 'in the picture' staan, zowel bij de centrale stad als bij de stadsdelen. In haar ogen zou de crisis juist extra mogelijkheden kunnen bieden. "Als bouwprojecten stil vallen, kunnen die locaties tijdelijk ingericht worden als speelplek. Dat hoeft geen ouderwetse speeltuin te zijn, een plek waar kinderen hun gang kunnen gaan is genoeg. God zij dank is er een kentering waarbij de wipkip steeds meer taboe wordt. Zelf vond je het vroeger toch ook het leukst om in een zelfgebouwde bushut of op zandhopen te spelen. Veel leuker dan de standaard fabriekstoestellen die de fantasie van kinderen nauwelijks prikkelen."

Ook Russell is blij met de aanwezigheid van natuurlijke speelplekken in de stad. "Ik kom van het platteland, dus het is een beetje terug naar waar ik vandaan kom. Voor kinderen is het ook echt leuker. Ze worden veel meer uitgedaagd om zelf dingen te bedenken. Dat werkt heel goed. Kijk maar naar Plan West in de Baarsjes. Of naar het net geopende Woeste Westen in het Westerpark. Allebei fantastische speeltuinen." Sociaalgeograaf Kar-

stens denkt dat de groei van groene speelplekken ook te maken heeft met het omzeilen van veiligheidsvoorschriften die voor bestaande speeltuinen gelden. "Of groene speeltuinen veel beter zijn voor kinderen dan traditionele is onduidelijk. Daar is weinig onderzoek naar gedaan. Groene speeltuinen refereren wel aan een idyllische kindertijd, die ook ouders uit de stad hun kind graag gunnen."

Omdat Russell haar boek maar in kleine oplages laat printen, is iedereen die *Play! Amsterdam* koopt verzekerd van een recent exemplaar. Het boek is uitsluitend in het Engels verkrijgbaar, maar een Nederlandse vertaling staat top het verlanglijstje. Net als samenwerking met stadsdelen of de GGD. Als Russell sponsors vindt, wil ze graag de speeltuinen in de rest van de stad toevoegen. En ze werkt aan een spelwinnen-app voor de iPhone. Als het aan Russell ligt, hoeven ouders nooit meer zelf op zoek naar een speeltuin.

Play! Amsterdam kost 18,95 (kleur) of € 12,92 (zwartwit) en is te koop bij Waterstone's in de Kalverstraat en via www.playamsterdam.nl.

Becky's favorieten

1. Het Woeste Westen (Westerpark)

Net geopend en hét voorbeeld van een natuur-speeltuin. Kinderen kunnen hier van alles zelf ontdekken, klimmen, ravotten en spelen met en in de natuur. Vooral geschikt voor wat oudere kinderen.

2. Willem de Zwijgerlaan (Bos en Lommer)

Ruim opgezet met spannende speeltoestellen voor verschillende leeftijden. De hoge glijbaan op de heuvel is een sensatie voor iedereen.

3. Speeltuin Olympia (Oud-Zuid)

Alles in deze speeltuin staat in het teken van zee, schepen en piraten. Heel mooi gedaan, met verrassende speeltoestellen voor verschillende leeftijden.

4. Zimmerterrein (Oud-West)

Niet al te groot en vooral geschikt voor kleinere kinderen. De mix van een kinderboerderij met klimtoestellen, een enorme zandbak, picknicktafels en een groot grasveld maakt dit een goede plek voor een middag uit.

5. Speeltuin Wittenburg (Centrum)

Net gerenoveerd en voorzien van nieuwe interessante speeltoestellen. Precies wat deze buurt nodig had.

Steven Pont

Gele kaart

Oranje heeft in Zuid-Afrika een goede prestatie geleverd. De finale werd weliswaar verloren, maar een tweede plaats is natuurlijk prima. Als je de prestaties door een opvoedkundige bril bekijkt, hebben we het als Nederlands elftal echter rondt slecht gedaan.

Oranje heeft in de finale bijvoorbeeld maar liefst negen keer geel gekregen wegens te grof spel. Ook door die hypervertraagde beelden zien kinderen nu precies wat volwassen mannen elkaar op het veld fysiek allemaal aandoen. Dat ligt er vaak niet om.

Ik voorspel daarom een toename van het aantal overtredingen op onze voetbalvelden, als na de vakantie de jeugdcompetitie weer begint. Want als Van Bommel mag schoffelen, trekken en trappen, dan mag je dat als dertien- of veertienjarig jongetje natuurlijk ook. Je zou ook wel gek zijn als je het niet deed, want je wordt er toch maar mooi finalist mee en op de televisie spreekt niemand van de volwassenen er werkelijk schande van.

Verder was het vanuit pedagogisch oogpunt natuurlijk dom om na afloop met zijn allen op

Als Van Bommel mag trappen, dan mag je dat als jongetje ook

de scheidsrechter te gaan mopperen. Oranje speelde gewoon niet goed genoeg. Als ex-coaches en commentatoren het dan gaan hebben over het slechte presteren van de arbiter, dan weet je al hoe het zit. Rolmodellen die mopperen op de arbitrale leiding begrijpen hun positie in de samenleving niet. Want ook dat gedrag zullen we bij jeugdspelers na de vakantie versterkt terugzien.

Wat me ten slotte tegenstaat aan gele kaarten in het algemeen, is dat het krijgen van zo'n kaart een individuele aanpak is. Spelers worden daardoor niet gestimuleerd elkaar op hun grove overtredingen aan te spreken, terwijl dat in een teamsport toch eigenlijk wel hoort. Wat ieder individu in een teamsport doet, doet het team namelijk als geheel (als één teamlid scoort, juicht het hele team immers ook). Daarom mijn pedagogische voorstel; zodra een team binnen één wedstrijd de derde gele kaart incasceert, moet de coach van dat team een willekeurige speler van het veld halen.

s.pont@parool.nl